

Bogusława Bek-Gaik

AGH Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
Wydział Zarządzania
Katedra Ekonomii, Finansów i Zarządzania Środowiskiem
bbek@zarz.agh.edu.pl

MODEL BIZNESU W SPRAWOZDAWCZOŚCI ORGANIZACJI – PRZEGLĄD BADAŃ

Streszczenie: Model biznesu jest niewątpliwie nowym zagadnieniem w badaniach naukowych w rachunkowości, ale obecnie cieszy się on już dużą popularnością i w ostatnich latach przyciąga coraz większą uwagę w odniesieniu zarówno do sprawozdawczości przedsiębiorstw o charakterze finansowym, jak i niefinansowym. „Model biznesowy” został wskazany przez IIRC jako jeden z głównych tematów dla przyszłego ukierunkowania sprawozdawczości organizacji i podstawowy (kluczowy) element treści raportowania zintegrowanego. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie poglądów i opinii na temat ujawniania modelu biznesu (*business model disclosure*) w sprawozdawczości organizacji – finansowej i niefinansowej. W artykule wykorzystano wyniki studiów literaturowych, przytoczono wyniki badań autorów polskich i zagranicznych, dotyczące aspektów teoretycznych oraz praktycznych związanych z modelem biznesu. Metody badawcze wykorzystane w artykule to studia literatury przedmiotu, analiza regulacji prawnych i analiza treści publikacji korporacyjnych.

Słowa kluczowe: model biznesu, raportowanie zintegrowane, sprawozdawczość finansowa.

Wprowadzenie

Zainteresowanie modelem biznesu w literaturze przedmiotu i praktyce gospodarczej wzrosło w momencie rozwoju dyskusji na temat ważności informacji niefinansowych w raportowaniu przedsiębiorstw. Model biznesu został wskazany jako jeden z głównych tematów dla przyszłego ukierunkowania raportowania organizacji ze względu na ukazanie sposobu, w jaki organizacja kreuje, zatrzymuje i przechwytuje wartość [IIRC, 2011]. Informacja o modelu biznesu w sprawoz-

dawczości została uznana za niezbędną dla analizy działalności jednostki przez wszystkich interesariuszy, a w szczególności przez potencjalnego inwestora.

W badaniach naukowych dotyczących rachunkowości model biznesu jest niewątpliwie nowym zagadnieniem, ale obecnie cieszy się on już dużą popularnością i w ostatnich latach przyciąga coraz większą uwagę w odniesieniu do sprawozdawczości przedsiębiorstw zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym [ICAEW, 2010a]. Dyskusja na temat modelu biznesu w rachunkowości koncentrowała się głównie na kwestii pomiaru. Zwrócenie uwagi na narracyjne sekcje sprawozdania rocznego pozwoliło uświadomić sobie, że model biznesu to także kwestia ujawnienia, a nie tylko pomiaru. Obecnie model biznesu stał się kluczowym ujawnieniem i zasadniczym elementem treści raportowania zintegrowanego. Pojawienie się modelu biznesu w sprawozdawczości jest niewątpliwie nowym zjawiskiem, dlatego zapotrzebowanie na badania w tym obszarze jest uzasadnione.

W artykule przedstawiono wybrane poglądy i opinie na temat ujawniania modelu biznesu w sprawozdawczości organizacji. Zaprezentowano wyniki badań autorów polskich i zagranicznych, dotyczące zarówno aspektów teoretycznych, jak i praktycznych związanych z modelem biznesu.

1. Model biznesu – podstawy teoretyczne

Generalnie model biznesu¹ to fundamentalna koncepcja dla zrozumienia sposobu, w jaki organizacje działają i w jaki sposób tworzą oraz kreują wartość. Model biznesu ma kluczowe znaczenie dla lepszego pojmowania dokonań jednostki w kontekście otoczenia; informuje o tym, jak organizacja kreuje wartość i jakie są zdolności organizacji do utrzymania wytworzonej wartości w dłuższym horyzoncie czasowym. W literaturze podkreśla się, że model biznesu opisuje kluczowe cechy biznesu firmy, dostarczając informacji potrzebnych inwestorom do dokonania oceny zdolności organizacji do osiągnięcia założonych celów finansowych i niefinansowych. Model biznesu powinien ponadto informować o sposobie wykorzystania zasobów organizacji w działaniach biznesowych, a wśród kluczowych elementów modelu biznesu wymienia się segmenty klientów, propozycje wartości, kanały komunikacji z klientem, relacje z klientami, strumienie przychodów, kluczowe zasoby, kluczowe czynniki sukcesu, kluczowe partnerstwo oraz strukturę kosztów [Osterwalder i Pigneur, 2009]. Bardzo często podkreślane są również

---

¹ Obszerny przegląd definicji modelu biznesu można znaleźć m.in. w: [George i Bock, 2011, s. 68; Falencikowski, 2013; IIRC, 2013c, s. 15-19; Sorrentino i Samarra, 2015, s. 11-22].

związki modelu biznesu z posiadanymi aktywami i przychodami firmy. Stwierdzono, że model biznesu buduje się na podstawie aktywów i są to aktywa kształtujące tzw. dynamikę wartości [Boulton, Libert i Samek, 2001].

W literaturze z zakresu rachunkowości dyskusja nad modelem biznesu, jak również próba ujednoczenia jego definicji rozwinęły się w momencie wzrostu zainteresowania informacjami niefinansowymi w sprawozdawczości organizacji. IFAC określił model biznesu jako sposób, w jaki organizacja przyjmuje elementy na wejściu i generuje wartość dla interesariuszy. Obejmuje on cele danej organizacji, jej strumienie przychodów, strategię, operacje biznesowe oraz inne funkcje. Ponadto w opracowaniu stwierdzono, że model biznesu to uzasadnienie dla procesów realizowanych w organizacji, wyboru rynków, na których organizacja będzie działać i dostarczać efektów finansowych i niefinansowych swojej działalności. Definiuje on także sposób kreowania wartości oczekiwanej przez jej właścicieli, wartości dla klientów lub innych kluczowych interesariuszy [IFAC, 2009, s. 20]. Do modelu biznesu nie wprost odniósł się również IASB w *Practice Statement on Management Commentary*, stwierdzając, że zarząd powinien przedstawić opis biznesu, aby pomóc użytkownikom sprawozdania finansowego osiągnąć zrozumienie logiki prowadzenia biznesu oraz zewnętrznego środowiska, w którym podmiot prowadzi działalność. Informacja taka służy za punkt wyjściowy do oceny i zrozumienia dokonań firmy, jej opcji strategicznych i perspektyw.

Z kolei w kontekście sprawozdawczości zintegrowanej model biznesowy został zdefiniowany jako „wybrany system złożony z nakładów i aktywów początkowych (inputs), działalności biznesowej, efektów końcowych działalności (outputs) oraz rezultatów, który to system ma kreować określoną wartość w krótkim, średnim i długim terminie [IIRC, 2013c, s. 25]. The UK Corporate Governance Code charakteryzuje model biznesu jako podstawę, na której firma generuje lub zachowuje wartość w dłuższym okresie czasu i stwierdza, że zarządzający powinni przedstawiać w sprawozdaniu rocznym model biznesu oraz sposób kreowania wartości [FRC, 2014, s. 16].

Reasumując, model biznesu ma wielowymiarowy charakter; stanowi unikalną kombinację aktywów materialnych i niematerialnych, mającą na celu maksymalizację wartości organizacji. Model biznesu istnieje w samym rdzeniu organizacji i reprezentuje podstawy działalności danego podmiotu, operującego w obrębie kompleksowej architektury organizacyjnej. Z kolei opis modelu biznesu powinien obejmować wyartykułowanie propozycji wartości, identyfikację segmentu rynkowego, specyfikację mechanizmów generowania przychodu, zdefiniowanie łańcucha wartości, strukturę kosztów, opis pozycji firmy w sieci war-

tości oraz sformułowanie strategii konkurencyjnej [Chesbrough i Rosenbloom, 2002, s. 7].

2. Model biznesu w sprawozdawczości organizacji

Jak już wspomniano, w badaniach z zakresu rachunkowości temat modelu biznesu jest relatywnie nowy, a dyskusja na jego temat koncentrowała się głównie na kwestii pomiaru. Podkreśla się, że organizacje powinny rozliczać takie same aktywa w różny sposób, zależnie od przyjętego modelu biznesowego. Doprowadziło to do rozwoju opartego na alternatywie podejścia do sprawozdawczości finansowej na podstawie modelu biznesowego danej firmy [ICAEW, 2010a]. W opracowaniu przygotowanym przez IAECW stwierdzono, że sprawozdawczość finansowa powinna zapewniać kontrolę realizacji modelu biznesowego organizacji.

Wyraźne odniesienie do modelu biznesu w sprawozdawczości finansowej pojawiło się w IFRS 9 – Instrumenty finansowe, gdzie czytamy, że model biznesu firmy jest jednym z czynników decydujących o tym, czy aktywa finansowe mierzone są według kosztu zamortyzowanego, czy według wartości godziwej. Inne przykłady pośredniego użycia modelu biznesu w IFRS-ach zostały zidentyfikowane w IFRS 10 – Consolidated Financial Statements, IAS 1 – Presentation of Financial Statements, IAS 7 – Statement of Cash Flows. Wśród innych przykładów wymieniono IAS 2 – Inventories, IAS 11 – Construction Contract, IAS 38 – Intangible Assets, IAS 12 – Income Taxes i IAS 39 [EFRAG, ANC, FRC, 2014]. W dokumencie jednoznacznie stwierdzono, że standardy rachunkowości powinny dążyć do takiej sprawozdawczości finansowej, która wiernie odzwierciedla model biznesu. Stwierdzono również, że jeśli termin model biznesu jest używany w sprawozdawczości finansowej, to koncentruje się on na procesie kreowania wartości przez podmiot gospodarczy, tj. na sposobie, w jaki podmiot ten generuje strumień pieniężny. Wśród argumentów przemawiających za ujawnianiem modelu biznesu w sprawozdawczości finansowej, w tym do sporządzania sprawozdań finansowych, wymienia się następujące kwestie:

1. Przydatność do komunikowania interesariuszom przyjętej polityki zarządu, co z pewnością wpłynie na poprawę relacji pomiędzy inwestorami i zarządem firmy.
2. Powiązanie informacji finansowych i niefinansowych.
3. Zwiększenie istotności merytorycznej i rzetelności informacji finansowych.

4. Koncepcja modelu biznesu zachęca do kreatywnego myślenia i nastawienia osób odpowiedzialnych za sporządzenie sprawozdania, jego audytorów oraz użytkowników, ponieważ wymaga od nich sprawdzenia, jaki jest model biznesu danej organizacji.
5. Właściwie wyartykułowany model biznesu umożliwi ocenę dokonań ekonomicznych podmiotów oraz rozliczenie zarządu za powierzone zasoby [EFRAG, ANC, FRC, 2014].

IASB i IIRC podzielają pogląd, że komunikowanie informacji o modelu biznesu i kreowaniu wartości powinna stanowić kolejny etap ewolucji sprawozdawczości organizacji oraz twierdzą, że ten rodzaj ujawnienia należy realizować w szczególnym formacie sprawozdawczości, zwanym sprawozdaniem zintegrowanym [IIRC, 2013a, 2013c]. W aktualnej wersji struktury ramowej IR model biznesu został uznany za fundamentalną koncepcję sprawozdawczości zintegrowanej oraz kluczowy element jego treści. Jest to zgodne z celami IR, tzn. ułatwianiem merytorycznej oceny długoterminowego sukcesu modelu biznesu danej organizacji oraz jej strategii.

W raportowaniu zintegrowanym powinny znaleźć się kompletne ujawnienia na temat modelu biznesowego, dotyczące „elementów na wejściu (inputs), działań biznesowych, elementów na wyjściu (outputs) i efektów (outcomes), którego celem jest tworzenie wartości w krótkim, średnim i długim okresie” [IIRC, 2013a, 2013c]. Na potrzebę ujawniania modelu biznesu wskazuje również Dyrektywa 2014/95/UE.

Reasumując, definicje modelu biznesu nie identyfikują precyzyjnie granic koncepcji modelu biznesu, co niesie za sobą ryzyko utożsamienia modelu z innymi powiązаныmi informacjami, np. strategią organizacji. Stworzone niedawno ramy raportowania zintegrowanego z pewnością ujednoliciły definicje samego modelu biznesu na potrzeby sprawozdawczości oraz uporządkowały strukturę jego ujawnień w logiczny sposób.

Zestawienie wybranych poglądów i badań teoretycznych nad modelem biznesu w sprawozdawczości zawarto w tab. 1.

Tabela 1. Model biznesu – poglądy teoretyczne

Autorzy	Kluczowe ustalenia
ICAEW (2010)	ICAEW rozpatruje model biznesu w kontekście teorii ekonomicznej organizacji i sprawozdawczości. 1. Sprawozdawczość finansowa powinna zapewniać sprawdzian rzeczywistości w odniesieniu do modelu biznesu firmy i jego realizacji. 2. W przypadkach gdy model biznesu firmy ma przekształcać elementy na wejściu tak, aby tworzyć elementy na wyjściu w postaci nowych aktywów lub usług, oczekuje się, że koszt historyczny będzie stanowił najbardziej przydatną bazę pomiaru. 3. W przypadkach gdy model biznesu firmy polega na kupowaniu i sprzedaży aktywów na rynku w celu osiągnięcia zysku ze zmian cen rynkowych, oczekuje się, że godziwa wartość będzie stanowiła najbardziej przydatną bazę pomiaru.
ICAEW (2010)	Rola modelu biznesu w raportowaniu Value Dynamics, Value Reporting
IIRC (2013)	Ramowa struktura modelu biznesowego, ujednoczenie definicji. Szczegółowo omówiono prezentację poszczególnych elementów modelu biznesu
European Financial Reporting Advisory Group (2013)	Określenie znaczenia modelu biznesu dla sprawozdawczości finansowej, wykorzystania modelu biznesu w IFRS. Problem ujmowania transakcji w zależności od przyjętego modelu biznesowego
M. Sorrentino, M. Samarra (2015)	Próba określenia właściwej definicji modelu biznesu dla sprawozdawczości finansowej
J. Michalak (2012)	Ocena wpływu zastosowania modelu biznesu na odwzorowanie sytuacji finansowej oraz wyników jednostki w rachunkowości
M. Pielaszek, G.K. Świdarska, W. Krysik (2014)	Rozważania dotyczące tego, w jakim stopniu model biznesu powinien być uwzględniony przy kształtowaniu polityki rachunkowości. Wpływ modelu biznesu na wycenę, prezentację oraz ujmowanie informacji w sprawozdaniu finansowym
J. Krasodomska (2015)	Przedstawienie modelu biznesu oraz koncepcji sześciu kapitałów jako podstawowego elementu sprawozdawczości zintegrowanej
M. Karwowski (2015)	Określenie roli modelu biznesu w sprawozdawczości zewnętrznej

3. Model biznesu – przegląd badań

Badania dotyczące ujawnień na temat modelu biznesu są we wczesnej fazie rozwoju, co wynika z faktu, że dopiero od kilku lat wzrosło zainteresowanie zarówno tematyką modelu biznesu, jak i raportowaniem zintegrowanym, a struktura ramowa porządkująca kwestie ujawnień na temat modelu biznesu została opracowana dopiero w 2013 r. (tab. 2).

Badania nad ujawnieniami dotyczącymi modelu biznesu można podzielić na dwie zasadnicze grupy. Pierwsza grupa obejmuje studia literaturowe na temat samej koncepcji ujawniania modelu biznesowego, a druga grupa dotyczy praktyki ujawniania informacji na temat modelu biznesu.

Tabela 2. Model biznesu – wybrane badania empiryczne

Autorzy	Opis badania
A. Lai, G. Melloni, R. Stacchezzini (2013)	Przeprowadzono analizę ujawnień na temat modelu biznesu z uwzględnieniem trzech specyficznych cech: typu informacji (ilościowe i jakościowe), wydźwięku (pozytywny, negatywny), perspektywy czasu (przyszłościowe, nieprzyszłościowe)
R.G. Eccles, M. Krzus (2014)	Analiza 124 raportów (2012) spółek. W badaniu oceniono jakość ujawnianych informacji, w tym modelu biznesu w skali 0-3
R.G. Eccles, M. Krzus, S. Ribot (2015)	Analiza raportów zintegrowanych 25 spółek z programu IIRC Pilot Programme Business Network, w tym ujawnień na temat modelu biznesu
G. Melloni, R. Stacchezzini, A. Lai (2016)	Badanie jakości ujawnień modelu biznesu w raportach publikowanych na stronie internetowej IIRC
C. Bagnoli, G. Redigolo (2016)	Ocena dobrowolnych ujawnień na temat modelu biznesu na podstawie dokumentów włoskich spółek produkcyjnych, wywiady z menedżerami najwyższego szczebla. Wykazano, iż spółki wykorzystujące model biznesu oparty na technologii-push oraz design-driven innovation posiadają niższą skłonność do pełnego prezentowania ujawnień na temat modelu biznesu, w tym na temat zasobów niematerialnych
L. Bini, F. Dainelli, F. Giunta (2016)	Analiza treści i ujawnień modelu biznesu w raportach strategicznych 35 brytyjskich spółek branży wysokich technologii. Wskazano trudności w odróżnieniu opisu modelu biznesu od innych koncepcji strategicznych oraz brak relacji między poszczególnymi składnikami modelu biznesu. Nieliczne ujawnienia nt. kapitału intelektualnego
B. Bek-Gaik, B. Rymkiewicz (2015)	Oceny stanu ujawnień na temat modelu biznesu w praktyce polskich spółek publicznych branży energetycznej za rok 2013. Przeanalizowano miejsca ujawnień oraz kluczowe elementy modelu biznesu
E. Walińska i inni (2015)	Analiza ujawnień modelu biznesu w publikacjach korporacyjnych PKN Orlen
B. Bek-Gaik, B. Rymkiewicz (2015)	Analiza treści IR spółek WIG30 2013-2014 w tym modelu biznesu

Studia literaturowe koncentrują się na analizowaniu koncepcji modelu biznesu i poszukiwaniu uniwersalnej definicji modelu. Z kolei badania w zakresie praktyki ujawnień na temat modelu biznesu były przeważnie prowadzone w ramach badania treści raportów zintegrowanych i dotyczyły porównania ujawnień odnoszących się do modelu biznesu ze strukturą ramową zaproponowaną przez IIRC. Kilku badaczy skupiło swoją uwagę na badaniu jakości ujawnień na temat modelu biznesowego. Kluczowe ustalenia badaczy wskazują, że firmy dostarczają użytkownikom informacji na temat swojego modelu biznesu w odniesieniu do wszystkich głównych tematów, tj. elementów na wejściu, aktywności biznesowej, elementów na wyjściu i efektów, a także wybranych elementów składowych (np. kapitał finansowy, ludzki). Stwierdzono jednak, że

znacząca większość ujawnień nie ma charakteru kwantytatywnego ani perspektywnego. W badaniach pojawiły się również zastrzeżenia co do jakości ujawnień, głównie ich istotności, kompletności i spójności. Zauważono również, że model biznesu obecnie ujawniany jest w różnych sprawozdaniach (np. raportach rocznych, raportach CSR, komentarzach zarządu, raportach środowiskowych i innych). Ujawnienia są zatem rozproszone, a odbiorca ma problem z odfiltrowaniem istotnych informacji opisujących model biznesowy organizacji. Ujawnienia można uznać również za niekompletne; zaobserwowano brak wzajemnych powiązań pomiędzy elementami składowymi modelu biznesu oraz brak jasno wyrażonego związku z miarami dokonań jednostki².

Przegląd wybranych badań dotyczących ujawniania modelu biznesu w sprawozdawczości organizacji pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- ujawnienie modelu biznesu jest rzadko skoncentrowane na tworzeniu wartości, co uniemożliwia interesariuszom pełne zrozumienie procesu tworzenia wartości w organizacji;
- bardzo często ujawnienia na temat modelu biznesu są mylone z ujawnieniami na temat strategii organizacji;
- brak jasnej identyfikacji komponentów modelu biznesu zwiększa ryzyko ujawnienia informacji ogólnych oraz strategii;
- firmy ujawniają głównie listę kluczowych elementów modelu, nie pokazując ich wpływu na wartość.

Podsumowanie

Reasumując, rola modelu biznesu, zarówno w sprawozdawczości finansowej, jak i niefinansowej, to zagadnienie, które cieszy się rosnącym zainteresowaniem. Dyskutowane są problemy związane z jednoznacznym określeniem znaczenia modelu biznesu dla sprawozdawczości finansowej i wykorzystania modelu biznesu w IFRS. Z kolei w kontekście sprawozdawczości zintegrowanej dyskutowana jest kwestia ujawnień informacji dotyczących modelu biznesu. Wiele uwagi poświęca się rzetelności oraz kompleksowości prezentowanych ujawnień. Należy podkreślić, że model biznesu to nowy obszar ujawnień będący we wczesnej fazie rozwoju i dopiero zaczynający się krystalizować w praktyce.

---

² Wskazane wnioski potwierdziły również badania własne autorki, dotyczące ujawnień modelu biznesu w spółkach branży energetycznej: TAURON Polska Energia, PGE Polska Grupa Energetyczna, ENEA oraz ENERGA [Por. Bek-Gaik i Rymkiewicz, 2015].

Przeegląd badań empirycznych jednoznacznie wskazał, że organizacje wprawdzie ujawniają informacje dotyczące modelu biznesu, jednak wątpliwości budzi ich jakość i istotność. Wskazuje się również na marginalny charakter informacji prospektywnych oraz ograniczoną ilość informacji liczbowych.

Niewątpliwie model biznesu to zagadnienie bardzo ważne, stanowiące nowe wyzwanie dla sprawozdawczości. Z pewnością potrzebne są dalsze prace w celu określenia jednoznacznej roli modelu biznesu w sprawozdawczości, zbadania formy i jakości ujawnień dotyczących modelu biznesu oraz ich użyteczności dla interesariuszy.

Literatura

- Bagnoli C., Redigolo G. (2016), *Business Model in IPO Prospectuses: Insights from Italian Innovation Companies*, „Journal of Management & Governance”, Vol. 20, Iss. 2, s. 261-294.
- Bek-Gaik B., Rymkiewicz B. (2015), *Model Biznesu w sprawozdawczości polskich spółek publicznych na przykładzie branży energetycznej*, „Prace Naukowe UE we Wrocławiu. Zarządzanie kosztami i dokonania”, nr 398.
- Bini L., Dainelli F., Giunta F. (2016), *Business Model Disclosure in the Strategic Report*, „Journal of Intellectual Capital”, Vol. 17, Iss. 1.
- Boulton R.E.S., Libert B.D., Samek S.M. (2001), *Dostępując kod wartości*, WIG-Press, Warszawa.
- Chesbrough H., Rosenbloom R.S. (2002), *The Role of the Business Model in Capturing Value from Innovation: Evidence from Xerox Corporation's Technology Spin-Off Companies*, „Industrial and Corporate Change”, Vol. 11(3).
- Eccles R.G., Krzus M. (2014), *The Integrated Reporting Movement: Meaning, Momentum, Motives, and Materiality*, Wiley.
- Eccles R.G., Krzus M., Ribot S. (2015), *Model of Best Practice in Integrated Reporting 2015*, „Journal of Applied Corporate Finance”, Vol. 27, No. 2.
- EFRAG, ANC, FRC (2014), *The Role of the Business Model in Financial Statements. Feedback Statement on Research Paper*.
- Falencikowski T. (2013), *Spójność modeli biznesu. Koncepcja i pomiar*, CeDeWu.pl, Warszawa.
- FRC (2014), *The UK Corporate Governance Code*.
- George G., Bock A.J. (2011), *The Business Model in Practice and its Implications for Entrepreneurship Research*, „Entrepreneurship Theory and Practice”, Vol. 35, No. 1.
- ICAEW (2010a), *Business Models in Accounting: The Theory of the Firm and Financial Reporting. Information for Better Markets Initiative*.

- ICAEW (2010b), *New Reporting Models for Business. Information for Better Markets Initiative*.
- IFAC (2009), *International Good Practice Guidance. Evaluating and Improving Costing in Organizations*.
- IFRS (2010), *Practice Statement. Management Commentary. A Framework for Presentation*.
- IIRC (2011), *Towards Integrated Reporting. Communicating Value in the 21st Century*.
- IIRC (2013a), *Business Model Background Paper for IR*.
- IIRC (2013b), *IFRS Foundation, Memorandum of Understanding*, 4 February.
- IIRC (2013c), *The International IR Framework*.
- Karwowski M. (2015), *Model biznesu jako nowe wyzwanie sprawozdawczości zewnętrznej*, „Prace Naukowe UE we Wrocławiu. Teoria rachunkowości, sprawozdawczość i analiza finansowa”, nr 388.
- Krasodomska J. (2015), *Sprawozdawczość zintegrowana jako nowy obszar badań naukowych w rachunkowości*, „Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości”, tom 82 (138).
- Lai A., Melloni G., Stacchezzini R. (2013), *Disclosing Business Model in the “Integrated Report”: Evidence From European Early Adopters*, AIDEA Bicentenary Conference, Lecce, 19-21.09.2013.
- Melloni G., Stacchezzini R., Lai A. (2016), *The Tone of Business Model Disclosure: An Impression Management Analysis of the Integrated Reports*, “Journal of Management & Governance”, Vol. 20, Iss. 2.
- Michalak J. (2012), *Model biznesowy i jego wpływ na odwzorowanie sytuacji finansowej jednostki w systemie rachunkowości*, „Zeszyty teoretyczne Rachunkowości”, tom 66 (122).
- Osterwalder A., Pigneur Y. (2009), *Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers*, John Wiley and Sons.
- Pielaszek M., Świdorska G.K., Krysik M. (2014), *Model biznesu a polityka rachunkowości*, „Studia Ekonomiczne”, nr 201.
- Sorrentino M., Samarra M. (2015), *The Term “Business Model” in Financial Reporting: Does it Need a Proper Definition*, “Open Journal of Accounting”, No. 4.
- Walińska E., Bek-Gaik B., Gad J., Rymkiewicz B. (2015), *Sprawozdawczość przedsiębiorstwa jako narzędzie komunikacji z otoczeniem. Wymiar finansowy i niefinansowy*, Wydawnictwo UŁ, Łódź.

**BUSINESS MODEL IN THE ORGANIZATIONS' REPORTING
– A RESEARCH PAPER**

Summary: Business model is undoubtedly a new issue in the accounting research studies; however, it has already become extremely popular, attracting a growing attention in recent years, with regard to the corporate reporting, both financial and non-financial. The interest in the business model in the accounting literature and in the business practice has increased concurrently with the development of the discussion on the importance of non-financial information in corporate reporting. “The Business Model” was indicated by the IIRC as one of the main themes for the future orientation of the reporting by organizations and the essential element of an integrated report contents. This article aims at a presentation of the views and opinions formed on the business model disclosure in the organization’s financial and non-financial reporting. The article uses the results of the literature studies, quoting the findings of the Polish and foreign researchers, referring to both theoretical and practical aspects associated with the business model.

Keywords: business model, business model disclosure, financial statement.